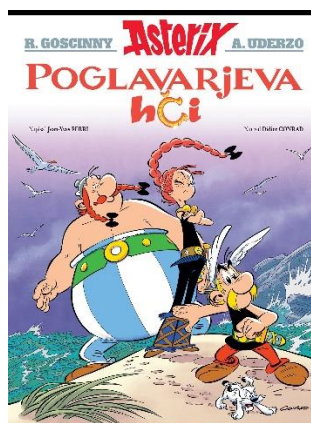
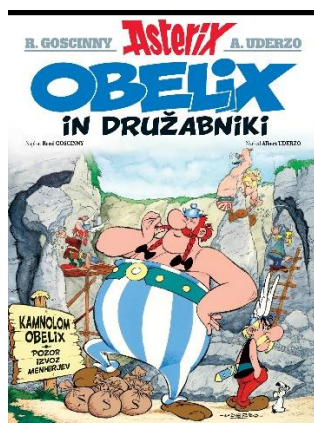

Utemeljitev nominacije za nagrado Vasje Cerarja 2024 ŠPELA ŽAKELJ

Komisija za nagrado Vasje Cerarja v sestavi **Nada Grošelj** (predsednica), **Živa Čebulj** in **Mateja Seliškar Kenda** je med nominirance za nagrado Vasje Cerarja 2024, ki se letos podeljuje v kategoriji prevodnega stripa oz. risoromana za otroke in mladino, uvrstila stripa iz serije **Asterix: Obelix in družabniki** Renéja Goscinyja in Alberta Uderza ter **Poglavarjeva hči** Jeana-Yvesa Ferrija in Didiera Conrada v prevodu ŠPELE ŽAKELJ.

Nominirana sta prevoda:

- René Gosciny, Albert Uderzo: *Obelix in družabniki*. Prevedla Špela Žakelj. Ljubljana: Graffit, 2022.
- Jean-Yves Ferri, Didier Conrad: *Poglavarjeva hči*. Prevedla Špela Žakelj. Ljubljana: Graffit, 2022.

Utemeljitev komisije za nagrado Vasje Cerarja 2024

Kulturna serija o Asterixu in Obelixu sodi med najžlahtnejše dosežke stripovskega žanra. Dogodivščine neuklonljivih Galcev, polne humorja, zvito vpletenih kulturnih referenc in besednih iger, imajo svoje zveste privrčence tako med mladimi kot starejšimi bralci, zaradi česar je prevajanje serije posebej zahtevna naloga, s katero se v zadnjih letih uspešno spoprijema prevajalka Špela Žakelj.

V stripu *Obelix in družabniki*, ki je delo prvotnega tandema Gosciny-Uderzo in je v Franciji izšel že leta 1976, poskušajo Rimljani s potrošništvom okužiti še poslednjo galsko vas, ki se jim vztrajno upira. V duhoviti kritiki kapitalizma s številnimi namigi na sodobne ekonomske in oglaševalske pristope, prevajalka v slovenščino domiselno prenaša imena junakov (Turbij Kapitalizmus, centurion Duplibonus, poglavar Vserasturix) in podjetij ter njihovih sloganov (Delamarix – sveži menhirji, Metuzalemix – fini menhirji, Pri Pocenixu – vse za vse za nič). V prevodu ohranja radoživost izvirnika in ostaja karseda zvesta francoskemu besedilu, mestoma

pa se pri prenosu frazemov, šal in besednih iger za enak učinek in užitek v slovenščini od izvirnika tudi suvereno odmakne.

To velja tudi za strip *Poglavarjeva hči* iz leta 2019, ki je delo Ferrija in Conrada, novega scenaristično-risarskega tandema. V tem zvezku je v ospredju razkorak med starejšo generacijo tradicionalnih, klenih Galcev in njihovim pubertetniško predrznim potomstvom. Ta se odraža v govoru protagonistov, ki ga prevajalka spretno poustvarja zdaj z bolj tradicionalnim, zdaj z bolj slengovskim jezikovnim registrom. Poleg tega avtorja premišljeno in s humorjem rušita tabuje in vpeljujeta sodobne teme, kot so želja po vesoljnem miru in osebni svobodi mlajše generacije z junakoma Adrenalino in Letitbixom, istospolno starševstvo ali brexit, ko pirati pobegnejo »po britansko«. Prevajalka vse idejne novosti in zamike duhovito prenaša tudi v slovenščino, vendar subtilno, da se tako kot v izvirniku povsem organsko zlijejo s tradicionalnim ustrojem galske vasice.

Foto: zasebni arhiv

Življenjepis prevajalke

Špela Žakelj je diplomirala iz francoskega jezika s književnostjo ter iz primerjalne književnosti. Med podiplomskim študijem je kot mlada raziskovalka na Oddelku za romanske jezike Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani objavila številne znanstvene članke v domačih in tujih strokovnih revijah ter z lastnimi prispevki sodelovala na konferencah v Franciji, Kanadi in ZDA. Velika ljubiteljica in raziskovalka srednjeveških besedil je leta 2011 doktorirala iz francoske književnosti na temo *Alegorija in ironija v francoski književnosti 13. stoletja*. Že od leta 2003 iz

francoščine prevaja leposlovna in teoretska dela, poezijo in stripe. S številnimi založbami sodeluje kot urednica, piše literarne in gledališke kritike, izdala pa je tudi pet samostojnih avtorskih del za otroke in mladino. Največji izziv ji predstavlja prevajanje stripov, a ne le zato, ker se mora besedilo prilagajati oblačku, ampak predvsem zato, ker je besedilo v zahtevnejših delih (kot so na primer stripovske serije *Asterix*, *Garulfo*, *Titeuf* ali *Merlin*) velikokrat večpomensko, stripi pa vsebujejo veliko metafor in besednih iger, ki morajo biti tudi v prevodu ustrezno združene s sliko. Leta 2000 je bila Špela Žakelj s prevodom enega od albumov *Asterixa* nominirana za Nodierevo nagrado Francoskega inštituta v Sloveniji, njeni prevodi pa so prejeli že enajst priznanj zlata hruška za najkakovostnejšo knjigo za otroke in mladino.